नेपालमण्डल ब्वँमाः

रवि शाक्य
इखाछेँ, यल

ल्याः ५

ने.सं. ११२१
सिल्लागा

अनुसन्धान विधि म्हसीका

तुयु बहादुर महर्जन
उप-प्राध्यापक
नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
यल

नेपालमण्डल घःचाःधुकू
नेपालभाषा केन्द्रीय विभाग
चैन लाकौल स्मृति भवन, यलध्वखा, यल

ब्वँखँ	–	अनुसन्धान विधि म्हसीका
च्वमि	–	तुयु बहादुर महर्जन
विधा	–	प्रबन्ध
मुक्कं पिथंगु	–	५००गू
पिदंगु दँ	–	ने.सं.११२१ सिल्लागा
मू	–	१५/- तका:
पिकाक	–	नेपाल मण्डल घ:चा:धुकू, यल
कम्प्युटरय् था:म्ह	–	हेर कुमार महर्जन, पांगा
थाकू	–	भिन्तुना प्रिण्टर्स च ३-२५१, किलागल, काठमाडौं फोन : २२२६०६

धलःपौ

१. शोध-प्रस्ताव

विश्वविद्यालय, अनुसन्धान केन्द्र अथवा छुं संघ संस्था अथेहे सरकारी स्तरं छुं अनुसन्धान याकेगु अथवा छुं परियोजना न्ह्याकेफु । थ्व इलय् दकले न्हापां शोध प्रस्ताव च्वयेगु आवश्यक जुइ । शोध प्रस्ताव पेश मयायेकं अनुसन्धान ज्या छुं नं न्ह्यज्याइ मखु । उकिं छु संस्थापाखें छु अनुसन्धानया ज्या यायेगु ? व ज्या गथे जुइ ? व अनुसन्धान गपायृहाक: जुइ, उकिया लिच्व: गथे जुइफु ? व ग्व:गु चरणय् च्वइ इत्यादि सारा खँ तया: सम्वन्धित संस्थाय् पेश याइगु प्रस्तावयात हे शोध प्रस्ताव धाइ । बरु अनुसन्धानया लिच्व: थथे जुइफु धा:सां वास्तविक धरातलय् वना: अनुसन्धान यायेबलय् उकिया लिच्व: धा:सा मेगु नं जुइफु । अनुसन्धान प्रस्ताव धइगु अनुसन्धान याइम्ह मनूया निंतिं थ:थमं लँ क्यनीगु (Self Guide) पत्र ख:सा मेखे संस्थाया निंतिं अनुसन्धान प्रस्ताव धइगु थ:म्हसें याके त्यनागु ज्याया रुपरेखा ख: । उकिं शोध प्रस्ताव धइगु निखल:सिया निंतिं अतिकं आवश्यक प्रस्ताव पत्र ख: ।

थन शोध प्रस्तावया बारे सामान्य छलफल जुइ ।

१.१ शोधया विषय

शोध प्रस्ताव च्वयेन्ह्य: थ:म्हसें छु विषयलय् अनुसन्धान यायेगु वनी न्हापालाक क्व:छी मा: । छुं संघ संस्थां थुगु विषयलय् अनुसन्धान याकेगु धका: क्व:छिना: तयेधुंकूसा थन विषय ल्ययेगु ज्या जुइमखु । शिक्षा ख्यलय् छुं तह पारयायेत अथवा छुं डिग्री कायेत यायेगु ख:सा थ:म्हसें थ:त य:गु विषयलय् अनुसन्धान यायेगु विचा: यायेमा: । अफ थ:त य:गु विषय धा:सां थ:गु विषयनाप स्वापू दुगु जुइमा: । नेपालभाषाया विद्यार्थी भूगोल विषयलय् अनुसन्धान याये धयांला गन जी धका: ।

अनुसन्धान विषय ल्ययेधुनेवं शोध प्रस्ताव च्वयेगु ज्या न्ह्याइ । शोध प्रस्ताव न्ह्याथें च्वयेगु ज्या मखु । थ्वया छगू धाँचा दु । व धाँचाय् च्वना जक शोध प्रस्ताव च्वइ । थन थ्वहे धाँचाया विषयलय् छलफल यायेगु जुइ ।

१.२ शोध प्रस्तावया अंग
१.२.१ शीर्षक

शोध प्रस्तावया शीर्षक आकर्षक, समस्यामूलक, अप्व:सित अति आवश्यक महसुस जुइगु जूसा बांला: । शीर्षक यक्व ता:हाक नं जुइमज्यू । अथे धका: छगू वा निगू खँग्व:या, तसकं चीहाकं नं जुइमज्यू । चीहाक:गु शीर्षकं धायेत्यंगु खँ मथुइगु सम्भावना दु ।

१.२.२. प्रयोजन

थ:म्हसें यानागु शोध अथवा अनुसन्धान छुकिया निंतिं यानागु, छु यायेत यानागु, उकिया प्रयोजन छु दु व खँ नं स्वा:पतिइ च्वयेमा: ।

१.२.३ परिचय (Introduction)

वास्तविक रुपय् शोध प्रस्ताव च्वयेगु ज्या थनंनिसें न्ह्याइ । दकले न्हापां परिचय च्वइ । थ्वयात म्हसीका अथवा न्ह्यखँ धका: नं नां छुइगु या: । थ्व पाठय् थ:म्हसें यायेत्यनागु अनुसन्धानया परिचय बीगु ज्या याइ । थ्व अनुसन्धान धइगु छु ख:, छु विषयलय् यायेत्यनागु इत्यादि शीर्षकनिसें ध्वाथुइक कनेगु याइ । छगू दसुकाये-सुं छम्ह विद्यार्थी अनुसन्धानया विषय छगू ल्यल । उकिया शीर्षक 'ज्यापु जातिया संरचना' धका: नां तल । आ: थुकिया परिचय बीगु ज्या जुइ । ज्यापु जाति धइगु छु, ज्यापु धइपिं सु ? इपिं गन च्वंपिं, इमिगु भाषा, धर्म, संस्कृति छु ? इमिगु लजगा: छु ? आर्थिक अवस्था छु ? अले इमिगु रहन-सहन इत्यादिया परिचय मबीकं ज्यापु जातिया सरंचनाया विषयलय् च्वयेछिनी मखु । ज्यापु जाति हे म्हमसीक इमिगु विषयलय् गथे याना: अनुसन्धान यायेफइ। उकिं दकले न्हापलाक अनुसन्धान यायेत्यनागु विषयया परिचय च्वइ ।

१.२.४ समस्या न्ह्यथना (Statement of the Problem)

छुं नं विषयलय् अनुसन्धान याइबले दकलय् न्हापलाक समस्याया खँ वइ छाय्धा:सा समस्या मदयेक खँ हे वइमखु । समस्या

मदुगु विषयलय् अनुसन्धान जुइमखु । उकिं अनुसन्धान यायेन्त्यः छु समस्या दु, वनी न्हापलाक क्वःछीमाः ।

थथे खया नं गुलिं-गुलिं विषयलय् धाःसा समस्या मदयेक नं अनुसन्धान जुइफु । गथे वर्णनात्मक व विवेचनात्मक अध्ययनय् धाःसा समस्या क्यनेम्वाःलेफु । अथेसां थुकी नं उगु विषयलय् वर्णनात्मक वा विवेचनात्मक अध्ययन मजुयाः व विषयलय् लिपा अध्ययन याइपिं ब्वमितय्त समस्या ला जुयाच्वंगु हे जुइ । उकिं अनुसन्धान यायेन्हयः समस्या छु खः धकाः न्हापलाक म्हसीके माः । अथेहे च्वय् न्ह्यथनागु विषयलय् समस्या छु खः धकाः म्हसीकेगु कुतः याये ।

ज्यापु जाति धइगु नं नेपाःयागु छगू पुचः खः । सम्पूर्ण नेपालीया विकास, उन्नति धइगु नं ज्यापु जातिया विकास व उन्नति खः । इमित जक ल्यूने तयाः मेपिंत जक विकास याये धइगु जुइमखु । उकिं ज्यापु जातिया संरचना म्हमसीकं इमिगु उत्थान गथे यानाः यायेफइ । ज्यापुत ल्यूने लाःगु जाति खः । उकिं समग्र नेपाल व नेपालीया विकासय् थ्व जाति ल्यूने लाःगुलिं विकासया लँय छगू समस्या जुयाच्वंगु दु । उकिं थ्वहे खँयात विचाःयानाः समस्या च्वयेगु जुइ ।

१.२.५ उद्देश्य (Objective)

छुं नं ज्या यायेबलय् व ज्या छाय् याना, छु यायेत याना धइगु छुं उद्देश्य दइ । उज्वःगु उद्देश्ययात आजु धाइ । उद्देश्य मदयेकं सुनानं छुं ज्या याइमखु । उकिं थ्व खँयात विचाःयानाः अनुसन्धान यायेन्त्यः छु उद्देश्यया निंतिं उगु अनुसन्धान याना धइगु खँ वइ । अुसन्धानया उद्देश्य च्वयेबलय् अनुसन्धानया शीर्षक व समस्यायात ल्वःमंके मज्यू । थ्वया नापनापं थुकीया सम्भाव्य लिच्वः (निष्कर्ष) यात नं मतिइ तयेमाः । मखुसा उद्देश्य छता, अनुसन्धान मेखे लाइ । लँ बायावनी । उद्देश्य पूवनी मखु । यायेत्यनागु अनुसंन्धान सितिं वनी । उकिं अनुसन्धानया उद्देश्य क्वःछी धइगु हे थःगु लँ थःथमं क्वःछीगु खः । थःगु लँ थःथमं दयेकेगु खः ।

च्वय्यागु विषययता कयाःथुकी थ्वया उद्देश्य थुकथं क्वःछीफु ।

क) ज्यापु जाति धइगु छु खः धकाः म्हसीकेगु ।

ख) ज्यापु जातिया इतिहास, इमिगु रहन सहन, संस्कार, भाषा, धर्म, शिक्षा, आर्थिक अवस्था म्हसीकेगु ।

ग) ज्यापुत ल्यूने लाःगु जाति खः मखु धकाः स्वीकेगु अले उकिया कारण नं सीकेगु ।

१.२.६ न्ह्यदः ज्याया विवरण (Review of Literature)

अनुसन्धान याइम्हं मनुखं थःम्हसें यायेत्यनागु अनुसन्धानया विषयलय् थःयां न्हापा सुनां-सुनां छु-छु ज्या यागेधुंकल, उकिया विवरण नं थुगु अध्यायलय् च्वइ । थःम्हसें यायेत्यनागु विषयलय् मेपिंसं पूवंक हे अध्ययन अनुसन्धान यायेधुंकूसा थःम्हसें उगु विषयलय् हाकनं अध्ययन अनुसन्धान यायेगु आवश्यक जुइमखु । मेपिंसं या हे मयाःनि अथवा यानाः नं छुं पूमवंनिगु ज्या दुसा जक उगु विषयलय् अनुसन्धानया यायेगु जुइ । उकिं थन थःयां न्हापा यानातःगु अध्ययन अनुसन्धानया विवरण बी । अले गुगु पक्षय् थुलि अध्ययन अनुसन्धान मजूनिगुलिं उगु भाग पूवंकेत थःम्हसें अनुसन्धान यायेत्यनागु खँ न्ह्यथनेगु जुइ ।

१.२.७ परिकल्पना (Hypothesis)

अनुसन्धानय् परिकल्पना धायेबलय् अनुसन्धातां थःगु अनुसन्धानया लिच्वः थुगु हे जुइ धकाः अड्कल यानातयेधुंकूगु तर प्रमाणित याये मफुनिगुयात परिकल्पना धाइ । अनुसन्धातां थःगु अनुसन्धानय् थुज्वःगु परिकल्पना आवश्यक दुगा व नं च्वयेमाः । उकिं सकसियां अनुसन्धानय् परिकल्पना दये हे माः धइगु मदु ।

थन ज्यापु जातिया संरचनाय् थुकथंया परिकल्पना च्वयेफु ।

क) ज्यापु जाति छगू-छगू थासय् गुचमुच जुयाच्वंगु जुइ ।

ख) थुपिं थःगु धर्म व संस्कार तसकं मानय्याइपिं जुइ ।

ग) जग्गा जमिन यक्व दुगुलिं थुमिसं नयाः त्वना फुकू जुइ । ज्यापु जातिया सरंचनाय् थुकथंया परिकल्पना यायेफु ।

१.२.८ औचित्य व महत्व (Justification and Importance)

अनुसन्धातां अनुसन्धान प्रस्ताव च्वयेबलय् थःम्हसें यायेत्यनागु अनुसन्धाया औचित्य छु दु, महत्व छु दु व खँ नं थुगु पाठय् यच्चुक च्वयाः क्यनेमाः । उलिमछि ई व ध्यबा फुकाः अध्ययन यानागुया छुं

औचित्य मदुसा वा महत्व मदुसा व अनुसन्धान हे छाय् यायेगु ? उकिं अनुसन्धातां थ्व अनुसन्धानया थ्व औचित्य दु धका: क्यनेमा: । धायेकि ज्यापु जातिया सरंचना विषयलय् अनुसन्धान यायेबलय् थ्व विषयलय् सुना नं थि हे मथ्यूनि । उकिं थुगु अनुसन्धानया तधंगु महत्व दु धका: कनेमा: । व अनुसन्धान पत्र ब्वनीपिंसं नं थुगु अनुसन्धानया थुगु-थुगु पक्षया निंति अतिकं महत्व दु धका: धइगु खँ महसुस याइकथं जुइमा: । उकिं थुगु पाठय् औचित्य वा महत्वयात बांलाक कुला: क्यनेमा: । गथे-

क) ज्यापु जाति कृषि क्षेत्रय् अतिकं मदयेक मगा:पिं मनूत ख: ।
ख) ज्यापु जातिं राष्ट्रिय आयलय् महत्वपूर्ण ग्वहालि यानाच्वंगु दु ।
ग) ज्यापु जातिं नेवा: जातिया संस्कृति रक्षा यायेगुली मू भूमिका म्हिताच्वंगु दइ, इत्यादि ।

१.२.९ अध्ययनया सीमा (Limitation of the Study)

छु नं ज्या यायेवलेय् तधंक, त:जिक यायेथाकु । अथेहे अनुसन्धान याये धइगु नं चीधंगु ज्या मखु । उकिं तधंक यायेबलय् थाकुइगु जुया: थ्वयात चीधं यायेमा: । अथे जुया: अनुसन्धान यायेबलय् उकिया लागा क्व:छीमा: । छुछु विषयलय् गन-गनतक कायेगु धइगु समस्या वइ । लिच्व:कथं थ: वनेत्यनागु थासय् मथ्येनेफु । अनुसन्धान ता: मलायेफु । उकिं विषय स्वया: भौगोलिक सिमाना, ईया लागा, विषयया लागा थुलितक कायेगु धका: क्व:छीमा: । गथे-थ्व अनुसन्धान काठमाण्डौं जिल्लाया ज्यापुतय्गु बारे जक अनुसन्धान यायेगु जुइ ।

१.२.१० सामग्री मुंकेगु ज्या (Data Collection)

अनुसन्धान यायेबलय् थ:त मा:गु सामग्री गथेयाना मुंकेगु उकिया बारे नं थन च्वयेमा: । सफू धुकुतिइ जक वना मुंकेगु अथवा थ:हे थाय्थासय् वना: थ:त मा:गु सामग्री मुंकेगु । थुकी नं अन्तरवार्ता/न्ह्यस:लिस: याना: कायेगु अथवा छुं छुकियागु नमूना मुंका यायेगु ।

च्वय्या नमूना अनुसन्धान पत्रय् क्वय् बियाकथं सामग्री मुंकेगु खँ न्ह्यथने ज्यू ।

क) ज्यापु जाति दुगु गांगामय्, शहरय् वना: अन्तरवार्ता कायेगु ।

ख) मा:माथाय्तकयागु किपा: कायेगु ।
ग) पुस्तकालय् वना अध्ययन यायेगु ।

थुगु तरिका छ्यला: सामग्री मुंका: अनुसन्धान यायेगु धका: न्ह्यथनेगु ।

१.२.११ शोध प्रवन्धया रुपरेखा (Chapter Division)

अनुसन्धातां च्वय् न्ह्यथनागु विभिन्न विषयलय् चिन्तन मनन् याना: अध्ययन अनुसन्धान याइ । अले थ्वयात लिपिबद्ध नं याइ तर लिपिबद्ध यायेन्ह्य: थ:म्हसें यायेत्यनागु अनुसन्धानया रुपरेखा छु जुइ, गथे जुइ उकिया बारे न्हापा हे बिचा: यायेमा: । ग्व:गू अध्याय दइ, छु छु शीर्षक दइ, छु छु विषयलय् च्वयेगु, छु छु पाठ गन तयेगु इत्यादि बारे न्हापा हे बिचा: यायेमा: । खला वास्तविक व्यवहारय् वनेबलय् थ:म्हसें न्हापा योजना दयेकाथें मजुइफु । अथेसां थ्व:गू अध्याय दइ, थुगु अध्यायलय् थ्वथ्व पाठ तयेगु, किपा: तयेगुसा थनथन तयेगु धका: न्हापा हे थ:गु अनुसन्धानया रुपरेखा तयार यायेमा: । थ्वयात हे शोध प्रस्तावया रुपरेखा धाइ । ज्यापु जातिया संरचना धइगु अनुसन्धानय् स्वल धा:सा क्वय् बियाकथंया रुपरेखा तयार यायेफु ।

क) ज्यापु जातिया परिचय ।
ख) ज्यापु जातिया इतिहास ।
ग) ज्यापु जातिया वस्ति व इपिं च्वनीगु पह ।
घ) ज्यापु जातिया संस्कृति व धर्म ।
ङ) ज्यापु जातिया बुँज्या व अर्थ व्यवस्था इत्यादि ।

थुकथं भाषा, गुथि, भ्वय् जक नया: ध्यवा खर्च याइगु, शिक्षा स्वास्थ्य इत्यादि अनेक अध्याय दयेके ज्यू । दकलेलिपा परिशिष्ट/अनुसूची, ग्वहालि ज्वलं इत्यादि नं तयेमा: थुकथं थुकी थ:म्हसें यायेगु अनुसन्धानया रुपरेखा तयार याना: क्यनेमा: ।

१.२.१२ ई (Time)

छुं नं ज्या यायेबलय् जिं थ्व ज्या थुबलय्तकया दुने थ्व-थ्व ज्या यायेगु धका: छगू मोटामोटी ग्वसा: दयेकेमा: । थथे ग्वसा: मदयेकूसे वन

धाःसा इलय् सिमधयेफु । उकिं अनुसन्धानया निंतिं मुक्कं यानाः दुगु ईयात ब्वथला ज्या यायेमाः ।

न्हापांगु ब्व ३०%
निगूगु ब्व ४०%
दकले लिपागु ब्व ३०%

थुकथं न्हापांगु ब्वय् स्वयेगु, ब्वनेगु, अनुसन्धानया आधार दयेकेगु । निगूगु ब्वय् सामग्री मुंकेगु, ब्वथलेगु, विश्लेषण, सामान्यीकरण यायेगु । दकले लिपायागु ब्वय् च्वयेगु, लिच्चः पिकायेगु, टाइप याकेगु व सम्वन्धित थासय् लःल्हायेगु । थुकथं ईयात ब्वथलाः ज्या यायेगु ग्वसाः थुकी च्वयेगु ।

१.२.१३ खर्च (Expenditure)

थ्व शैक्षिक संस्थाय् छुं कक्षा पार यायेत याइगु अनुसन्धानय् खर्च च्वयेम्वाः तर छुं संघ संस्था याइगु, याकीगु अनुसन्धानय् धाःसा थ्व खर्चया विवरण क्यने हे माः । गथे सफू, कार्ड, भ्वं, कलम, यातायात खर्च, अन्तरवार्ता खर्च, किपाः (Film, Camera), क्यासेट इत्यादिया खर्च च्वयेमाः । अथेहे मेमेगु सामान नं न्यायेमालेफु । पारिश्रमिक कयाः यायेगु अनुसन्धान जूसा थःत पारिश्रमिक गुलि तयेगु इत्यादि नं थुकी तयेमाः ।

१.२.१४ सन्दर्भ सूची (Bibilography)

अनुसन्धानया भ्वलय् थःम्हसें छु छु सफू ग्वहालिं कया उकिया सूची दकले ल्यूने तयेमाः । थ्वयात ग्वहालि ज्वलं धाइ । थ्वयात तयेबलय् छगू नियमय् च्वना तयेमाः । न्ह्यागु न्ह्याथय् तयेमज्यू । थुकिया नियम सन्दर्भ सूची दयेकेगु पाठ्य च्वयातःगु दु ।

२. तथ्याकं मुनेगु

अनुसन्धान याइम्ह मनुखं थ:गु ज्याया निंतिं विभिन्न सामग्रीत चूलाकी । सफूधुकितिइ वना: थ:त माक्व सफूत चूलाकी । मा:मा:थाय् वना: अनेक सफू व सामग्री मुंकी । अथेहे मा:मा:पिं मनूत नापलाना: मा:गुतक सुंच नं मुंकी । थ्व फुक्क वस्तु चूलाइबलय् वयाके छगूकथंया मा:गु समाग्रीया धुकू हे दयेधुंकी तर व मुंगु सामग्रीयात छगूकथं व्यवस्थितरुपं तयागु दुलाकि मदु, उखेपाखे मिखा ब्वयेगु तसकं आवश्यक जू ।

छखे थथे ख:सा मेखे थ:म्हसें गुलि सामग्री, सफूत मुंकागु ख:, उलि दक्व-दक्व हे थ:त माला: च्वनी मखु । उकी दुने च्वंगु छपौ निपौ अथवा छगू निगू अध्याय जक थ:त मालेफु । अफ थ:त मा:गु पौ व अध्याय छगुलिं लिकया थ:गु अनुसन्धानय् तयेगु जुइमखु । मा:मा:गु बुँदा जक तयेगु ख: । उकिं थ:त मा:मा:गु बुँदा जक छथाय् च्वया: तयेमा: । थथे मा:मा:गु बुँदा जक गनं छथाय् च्वया:तयेगुयात बुँदा टिपोट धाइ । थ्वयात मेकथं Data मुनेगु ज्या नं धाइ ।

थय्क स्वयेबलय् Data मुनेगु ज्या छता सामान्यगु खँ ख:, छाय् धा:सा थ:त मा:गु बुँदा गनं छथाय् च्वयातयेगु ख:, तर खँ थथे मखु । भती-भती जक बुँदा अथवा Data जूसा न्ह्याथाय् च्वयात:सां थ:त मालीबले लुइके फइ, तर यक्व यक्व Data दइबलय् मालां माले फइमखु, लुइकां लुइके फइमखु । छगूकथं छ्यालाक्वा:, पंचक्वा:थें जुइ । छु गन दु धका: थ:म्हसें हे धायेफइमखु । उकिं थ्वयात व्यवस्थित धाचां गनं छथाय् च्वया: तयेमा: । थुकिया निंतिं दकले बांलागु व्यवस्था धइगु ख्वातुगु भ्वँतय् अथवा कार्डय् च्वयेगु ख: ।

कार्डय् हे छाय् च्वयेमा:गु ?

खतु सामान्यत भ्वँतय् जक च्व:सां जीमा:गु ख: । अथे मजूसे ख्वातुगु भ्वँतय् हे छाय् च्वयेमा:गु ? सालुगु भ्वँतय् च्वयेबलय्, मालेबलय्, पुइकेबलय्, छगू थासं मेगु थासय् न्ह्याकेबलय् ज्यामछिं । ख्वातुगु भ्वं जूसा थाय् सरय्यायेबलय् अ:पु, मालेबलय्, पुइकेबलय् अ:पु, ज्याछिं । उकिं Data मुंकेबलय् कार्ड हे प्रयोग यायेमा:गु ख: ।

गुलि बुँदा अथवा Data मुंकागु खः उलियात न्ह्याथाय्सां छथाय् मुंकाः तयेमज्यू । उकियात कालक्रमकथं अथवा विषयकथं अथवा वर्णानुक्रमकथं भ्वःछुके माः । अले जक थःत मालीबलय् धायेसात मालेफइ, लुइके फइ । उकिं न्हून्हूगु Data लुयावल धाःसा वयात क्रमय् हंकाः तयेमाः । थथे जुइबलय् न्हूगु दथुइ न्ह्योने ल्यूने न्ह्याथाय् नं लायेफु । थुकथं कार्ड जूसा थःत माःथाय् तयेफइ । कापीइ जूसा थथे याये फइमखु । उकिं नं कार्डया प्रयोग यायेमाःगु खः ।

कार्ड न्ह्यागुं साइजयागु, न्ह्यागुं आकारयागु जुइमखु । छपाः तःपाः, छपा चीपाः ला जि हे मज्यू । उकिं कार्डया साइज छता हे जुइमाः । कार्डया साइज धइगु ३×५, ४×६, ५×८ इञ्चयागु जुइमाः । थुकी स्वतां साइज मछ्यःसे न्ह्यागुसां छता जक छ्यलेमाः । भती-भती जक च्वयां गाःसा ३×५ इञ्चयागु छ्यलेगु, यक्व-यक्व च्वयेमाःसा ५×८ इञ्चयागु नं छ्यलेज्यू । थ्व थःगु आवश्यकताअनुसार जुइ ।

कार्ड छ्यलेबले छकू कार्डय् छगू जक बुँदा च्वयेगु । थाय् ल्यंसां उकी मेगु बुँदा मच्वयेगु । कार्डय् थःम्हसें छु च्वयाः तयागु, छु विषययागु च्वया धकाः थुइकेत कार्डया च्वय् जवय्पाखे च्वमिया थर, पिदंगु दँ व पौया ल्याः च्वयेमाः । अझ सफूया नां नं च्वयाः तःसा झन थुइके अःपुइ ।

माःगु बुँदा फुक्क च्वयेधुंका दकलय् क्वय् क्वखँ (Foot Note) य् व खँ पूवंक च्वयाः तयेमाः । छगू कार्डय् च्वया मन्ह्यन धाःसा मेगु कार्डय् च्वयाः Stich यानाः तयेमाः ।

कार्डय् बुँदा च्वयेबलय् फयांफछि चीहाकलं च्वयेमाः । कार्डय् बुँदा अथवा Data च्वयेबलय् प्यगूकथं च्वयेज्यू ।

क) उद्धरण- थुकी सामग्रीइ छु च्वयातल वहे खँ छपति हे मपाक पायछि जुइक ल्ह्ययाकायेगु ।

ख) भावानुबाद- सामग्रीइ छु च्वयातल उकिया भाव मस्यंक, अर्थ मस्यंक थःगु हे पहलं कार्डय् च्वयेगु ।

ग) सारांश- सामग्रीइ छु च्वयातल उकियातं चीकाहलं च्वयेगु ।

घ) मूल्याङ्कन- थुकी सामग्रीइ च्वंगु खँनाप थःगु खँ ज्वःलाः ज्वःमलाः, खः अथवा मखु, समर्थन याः अथवा मयाः थुज्वःगु खँ च्वयेगु जुइ ।

कार्डय् बुँदा अथवा Data च्वयेगु नामय् न्त्यागु न्त्याथें च्वयेमज्यू । थ:त मा:मा:गु जक च्वयेमा: । हथाय् चाया: न्त्याथें चिहाक: जुइक नं च्वयेमज्यू । ल्यंगु खँ लिपा च्वये धका: नं त्व:ते मज्यू । मखुसा लिपा स्वयेबलय् थ:म्हसें च्वयागु थ:म्हसें हे मथुइफु । गनं कयागु ख: उकिया स्रोतला त्व:फिके हे मज्यू ।

३. पादटिप्पणी / क्वखँ च्वयेगु

अनुसन्धानया भ्वलय् अनुसन्धातां मा:गु थासय् मा:कथं तर्क, तथ्य परिकल्पना, विश्लेषण, प्रमाणित यायां लिपिबद्ध यानायनी । थ्व लिपिबद्धया भ्वलय् विभिन्न प्रमाण, सुनानं धा:गु, सनानं च्वयात:गु खँयात न्ह्यब्वये हइ । थथे दसित न्ह्यब्वयेबलय् गुबलें थ:गु खँयात तिब: जूवनी, गुबलें थ:म्हसें खण्डन याइ । थुकथं मा:थाय् मा:गुतक ग्वहालि जूवनी । उकिं लिपिबद्धया भ्वलय् गनथाय्लाक्क छु सन्दर्भय् सुयागुं छुं खँ न्ह्यब्वये हइ । अले व खँ गनं कयागु, छु सफुतिं कयागु ख: उकीयात छुं ल्या: बिया: लिपिबद्ध यानागु पौया क्वय् थुगु स्रोतं कयागु धका: च्वइ । थुकीयात अंग्रेजी भासं foot note, नेवा:भाषां 'क्वखँ' धाइ । छगू दसु काये 'नेवा:तसें ल्हानावयाच्वंगु भाय्यात नेपालभाषा धाइ ।'

थ्व खँपु सुनां धा:गु अथवा गन च्वयात:गु, छु सफुती च्वयात:गु ख: व खँ लिपिबद्ध यानागु पौया क्वय् अथवा उगु अध्यायया ल्यूने उगु सफूया सामान्य तर मजिमगा:गु सुचं बीगु हे क्वखँ (Foot Note) ख: ।

क्वखँ धइगु प्रमाणित यायेत मदयेक मगा:गु खँ ख: । अथे धका: पौपतिं यक्व क्वखँ तयेमज्यू । थ:हे यक्व स:स्यू जुया: सुयागुं ग्वहालि मका:से च्वयेफु धका: क्वखँ छगू हे मत:से नं च्वयेमज्यू । मा:थाय् मा:कथं जक क्वखँ (Foot Note) तयेगु बांला ।

३.१ क्वखँ (Foot Note) या महत्व

क्वखँया थ:गु हे कथंया महत्व दु । क्वखँ तयेबलय् थ:गु अनुसन्धान अप्व: प्रामाणिक व अप्व: सशक्त जुइ । मा:थाय् माक्व दसि दत धा:सा थ:गु अनुसन्धान अप्व: स्तरीय नं जुइ । छखे थथे ख:सा मेखे अनुसन्धानकर्ता इमान्दार नं खनेदइ । क्वखँ (Foot Note) तयेबलय् उगु अनुसन्धान पत्र अथवा शोध प्रबन्ध ब्वनीम्हय्सित अप्व: सुचं दइ, स्रोत दइ ।

३.२ क्वखँ (Foot Note) तयेगु थाय्

अनुसन्धानयात लिपिबद्ध यानाययं थःत माःगु छुं उद्धरण च्वयायनी । अले व उद्धरण गनं कयागु, छु सफुतिं अथवा छु स्रोतं कयागु खः उगु उद्धरण ध्वः सिधयेसात ल्याः (Number) तयाः वहे ल्याः ज्वःलाक मेथाय् क्वखँ च्वइ । आः थन न्ह्यसः दनी व क्वखँ (Foot Note) गन तयेगु ?

थ्व क्वखँ विभिन्न स्वथाय् तयेगु चलन दु ।

१) गुगु पतिइ उद्धरण भ्वः तइ । उकी छसि कथं ल्याः १,२,३,४,५ बियाः वहे पौयाक्वय् वहे ल्याः ज्वःलाकाः क्वखँ तइ । थ्व दकले अप्वः चल्तीगु क्वखँ खः।

२) छगू अध्यायलय् ग्वःगू उद्धरण तइ उकिया क्वखँ पौपतिं मतःसे अध्यायया ल्यूने दक्वं छसिंकथं छथाय् हे तइ । थ्व नं चलन चल्तीइ वःगु क्वखँया नमूना खः ।

३) थ्व अपायसकं चलन चल्तीइ मवःगु धाँचा खः । थ्व अनुसन्धानभरि गनं हे क्वखँ मतःसे दकले सकले ल्यूने जक तइ । थ्व उलि लोकप्रिय मजू । ब्वनीपिंत छकःपतिं ल्यूने थ्यंक पुइकाः च्वनेमाःगु जुयाः थ्व झंझटया ज्या जुइ । उकिं दकले बांलाक क्वखँ तये धइगु गुगु उद्धरण तया उगुहे पतिइ क्वखँ तयेगु बांलाः, ब्वनीपिंत स्वइपित नं अःपु ।

३.३ क्वखँ (Foot Note) च्वयेगु धाँचा

क्वखँ च्वयेबलय् क्वय्यागु खँयात विचाःयाना च्वयेमाः ।

१) च्वमिया नां- थुकी दकले न्हापां च्वमिया थर च्वइ । अनंलिपा comma तयाः च्वमिया नां च्वइ ।

२) समफूया नां- सफूया नां च्वयेबलय् उद्धरण चिं तयेगु अथवा क्वय् ध्वःसालेगु (Underline तयेगु) अथवा मेमेगु आखःसिंक छुं भती तग्वः यायेगु ।

३) पिदंगु थाय्- पिदंगु थाय् च्वयेधुनेवं विसर्गथें निफुति Colon तयेगु ।

४) पिकाकयां नां- पिकाकया नां पूवंक च्वयेगु, थ्व धुनेवं Comma तयेगु ।

५) पिदंगु दँ(साल) च्वयेगु ।

थ्व ३,४,५ स्वंगूयात नं कोष्ठ (Bracket) तयेगु ।

५) पौ- दकले लिपा गुगु पतिं लिकयागु खः उगु पौल्याः तयेगु ।

छगू दसु काये, सुं छम्ह अनुसन्धातां पुष्परत्न 'सागर' जुयागु 'सुबोध नेपाल भाषा व्याकरण' समफूया पौ ७ या छगू खँपु उद्धरण यात । व उद्धरण भ्वः थथे दु "निगोल व्यञ्जनया दथुसं स्वर मदुसा उकियात संयुक्त ब्यञ्जन धाइ ।"[१] थ्व भ्वः धुनेवं ल्याखं थुइकेत छसिकथं १ धकाः च्वइ ।

लिपिबद्धया भ्वलय् छुं छगू सफूया थीथी ध्वःत निकः अथवा निकलं अप्वः नापनापं क्वखँ च्वयेमालेयः । थथे जुल धाःसा न्हापां छकः पूवंक क्वखँ च्वयेगु, वयां क्वय् दोहरय् जूगुली 'वहे वहे' च्वयाः गाकेगु । थथे च्वयेबलय् न्ह्यःनेच्वंगु छसिंल्याः पाइ, दकले ल्यूनेच्वंगु पौल्याः पायेफु । थथे पाःगु ल्याः जक गुलि पाःगु खः वहे च्वयेगु ।

क्वखँ च्वयेगु खँय् थथे नं जुइफु । न्हापां छगू सफूया क्वखँ च्वइ, निगूगु ल्याखय् मेगु हे सफूयागु क्वखँ च्वइ । स्वगूगु ल्याखय् अथवा प्यगूगु ल्याखय् हाकनं न्हापांगु ल्याःयागु हे च्वये मालेफु । थुकथं न्हापां छकः च्वयेधुनगु च्वखँ निगू स्वगू क्वय् हाकन च्वयेमाल धाःसा च्वमियागु नां च्वयाः 'न्हापायागु हे' धकाः च्वयेगु । दकलेलिपा पौल्याः तयेगु ।

यदि छम्हहे च्वमिया निगू सफू दु । व निगू सफूया च्वय् धयाथें अतःबतः जुइक लिसा कयाः क्वखँ च्वयेमालेफु । थथे जुल धाःसा च्वमिया नां व सफूया नां जक च्वयाः 'न्हापायागु हे' धकाः च्वयेगु । छुं दसु-

१) 'हृदय', चित्तघर "झीगु साहित्य" (कान्तिपुर : नेपाल भाषा परिषद, ११०२), पौ २५

२) 'हृदय' चित्तघर "नेपाल भाषा गय् च्वयगु ?" (कान्तिपुर : नेपाल भाषा परिषद, ११०९) पौ २

३) 'हृदय' चित्तघर-वहे वहे ।

४) पिवाः, सूर्य बहादुर "ह्रस्व-दीर्घया म्ये" (काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार, १०००) पौ ५

५) 'हृदय' चित्तघर, "झीगु साहित्य"-न्हापायागु हे, पौ २८

४. सन्दर्भ धलः दयेकेगु

अनुसन्धानया भ्वलय् अनुसन्धातां विभिन्नकथंया सामग्रीत छ्यली । व सामग्री धइगु सफू, पत्र पत्रिका, ल्वहंपौ, सिजःपौ, ताडपत्रः क्यासेट किपाः, स्लाइड, फिल्म, ध्यबा इत्यादि अनेक छ्यलेफु । थुज्वःगु फुक्क सामग्रीयात 'सन्दर्भ सामग्री' धाइ । थ्व सन्दर्भ सामग्रीयात अनुसन्धान याइम्हसें थःगु प्रबन्ध च्वयेसिधयेकाः दकले ल्यूने छगू व्यवस्थित धाचां, वैज्ञानिक तरिकां धलः दयेकी । थ्व धलःयात हे 'सन्दर्भ सूची' धाइ ।

सन्दर्भ धलः ताःहाक नं जुइफु, चीहाक नं जुइफु । थ्व धयागु अनुसन्धातां गुलि मात्राय् सामग्री छ्यल धइगु खँ जुइ । म्हो जक सामग्री छ्यल धाःसा धलः दयेकेबलय् छुं समस्या वइमखु । यक्व सामग्री छ्यल धाःसा सन्दर्भया सूची ताःहाक जुइ । थथे जुइबलय् सहायक सन्दर्भ सूची व सन्दर्भ ग्रन्थ सूची धकाः निगू ब्यागलं धलः दयेके माली ।

सन्दर्भ सामग्रीया ब्वथला

च्वय् न्ह्यथनाथें अनुन्धानया भ्वलय् अनुन्धातां विभिन्न ज्वलंया ग्वहालि कायेफु । सामान्यतया सन्दर्भ ज्वलं धायेबलय् पिदनेधुंकूगु सफूत खः । थथे खःसां व्यवहारय् पिदनेधुंकुगु सफूत जक मखुसे पिमदंनिगु सफूत व मेमेगु ज्वलंत नं जुइफु । थ्व खँयात बिचाःयाना सन्दर्भ सामग्री गुज्वः-गुज्वःगु जुइ ब्वथला स्वयेज्यू ।

१) पिदनेधुंकूगु सामग्रीत- थुकी पिदनेधुंकूगु सफूत, अनुसन्धान पत्रिका (Journal), साधारण पत्रिका (लय्पौ, दँपौ)या च्वसुत, साधारण समाचार पत्र (न्हिपौ, वाःपौ) या च्वसुत थुकी लाइ ।
२) पिमदंनिगु सामग्रीत- थुकी विभिन्नकथंया पिमदंनिगु शोध पत्र, प्रतिवेदन, ल्हातं च्वयातःगु सफू, थ्यासफू, ल्वहंपौ, सिजःपौ, लुँपौ ताडपत्र, तमसू, दानपत्र इत्यादि लाइ ।
३) न्यनेगु स्वयेगु सामग्रीत- थुकी फिल्म, माइक्रोफिल्म, भिडियो, क्यासेट, स्लाइड, किपाः इत्यादि लाइ ।

४) मेमेगु सामग्री- थुकी नक्सा, कियात:गु चित्र, तालिका, पोष्टर, पम्प्लेट, Handbill इत्यादि लाइ ।

आ: थ्व सामग्रीयात गथे याना: धल: दयेकेगु उखेपाखे छक: नं मिखा ब्वये । दकले न्हापां च्वमिया नां अले सफूया नां छसिकथं पिदंगु थाय् पिकाक, पिदंगु दँ च्वइ, गथे -

१) च्वमिया नां- थुकी दकले न्हापां च्वमिया थर च्वइ, अनंलिपा Comma तया: च्वमिया नां च्वइ ।

२) समफूया नां- सफूया नां च्वयेबलय् उद्धरण चिं तयेगु अथवा क्वय् ध्व:सालेगु (Underline तयेगु) अथवा मेमेगु आख:सिंक छुं भती तग्व: यायेगु ।

३) पिदंगु थाय्- पिदंगु थाय् च्वयेधुनेवं विसर्गथें निफुति Colon तयेगु ।

४) पिकाकया नां- पिकाकया नां पूवंक च्वयेगु, थ्व धुनेवं Comma तयेगु ।

५) पिदंगु दँ(साल) च्वयेगु ।

छुं दसु कया:स्वये-

१) जोशी, सुन्दर कृष्ण, नेपाल भाषाया भाषावैज्ञानिक व्याकरण, ये : लाकौल पिथना, ने.सं. ११११२

थंथे धल: दयेकेबलय् च्वमिया थर वर्णानुकमअनुसार तइ । यदि छम्ह हे च्वमिया निगू अथवा निगुलिं अप्व: सफू दत धा:सा थ्व नं वर्णानुकमअनुसार तइ, गथे-

२) मल्ल, कमल प्रकाश, न:लि स्वना, यैं : च्वसापासा, ने.सं. १०८७

३) मल्ल, कमल प्रकाश, सिकमिया स्वाने, यैं : नेपालभाषा परिषद, ने.सं. १०८७

यदि उगु सफुतिइ संस्करण दुसा संस्करणया ल्या:यात सफूया नां च्वयेधुनेसात तयेगु, गथे -

४) 'सागर' पुष्परत्न, "सुबोध नेपाल भाषा व्याकरण" स्वकोलगु बार, कान्तिपुर : थौंकन्हे प्रकाशन

न्हापांगु संस्करण जूसा संस्करण च्वयेम्वा: । यदि निम्ह च्वमि जाना: च्वयात:गु सफू जूसा व निम्ह च्वमियागु नां नं च्वयेगु, स्वम्ह अथवा स्वम्हं अप्व: जाना च्व:गु जूसा न्हापां छम्हसिगु नां च्वयेगु अले व मेमेपिं धका: च्वयेगु गथे-

५) महर्जन, राम, श्याम डंगोल "ज्यापु जातिया संरचना", यैं : चन्द्र प्रकाशन, १११९

६) महर्जन, राम व मेमेपिं, "ज्यापु जातिया सरंचना" यैं : चन्द्र प्रकाशन, १११९

यदि अनुवाद अथवा सम्पादन जूसा अनुवादक अथवा सम्पादकया नां च्वयेधुनेसात अनु अथवा सं.धका च्वयेगु, गथे -

७) शाक्य, राज(सं)"सहलहया सुलचं" यैं : च्वसापासा, ११००

पत्र पत्रिका जूसा उकिया सन्दर्भ सूची क्वय् बियाकथं जुइ ।

क) च्वमिया नां-थर, नां ।

ख) च्वसुया नां, थुकी उद्धरण चिं च्वयेगु ।

ग) पत्र अथवा पत्रिकाय नां तयेगु, नांया क्वय् ध्व: सालेगु underline

घ) पिदंगु दँ, ल्या:, संवत् थ्वयांलिया दुसा महिना व गते नं तयेगु । थ्वयात कोष्ठ (Bracket) तयेगु ।

ङ) दकले लिपा पौल्या: तयेगु । दसु-
८) काजी, रोशन, "बागलुङ्या नेवा: भाय" नेपाल संस्कृति, दँ ६, ल्या: १२, ने.सं. १११६ दिल्ला, पौ २८
९) जोशी, रास, "स्थगन प्रस्तावं गनं राष्ट्र विखण्डन मजुइला ?" सन्ध्या टाइम्स दँ ३, ल्या: २८५, ने.सं. १११८ गुंलागा ७, पौ २

५ शोध-प्रबन्धया भाषा-शैली

अनुसन्धातां तथ्य, तथ्यांक मुंकेधुंका: उकिया विश्लेषण याइ । छगूकथंया लिच्व: पिकाइ । अले च्वयेगु ज्या जक ल्यंदइ । थ:त छिंकथं छिंगु अध्यायनिसें च्वज्या न्ह्याकूसां जी । शोध च्वयेधका: फ्यतुइधुनेवं गथे याना: च्वये धइगु खँ वइ ।थ्व इलय् अनुसन्धानया भाषा गथे जुइ, गथे जुइमा: थ्व विषय धा:सा च्वयेन्ह्य: हे छुं भती ज्ञान दयेकेगु आवश्यक जुइ । थुकिया निंतिं क्वय् बियात:कथंया छुंछुं खँय् च्यूता तयेमा:गु खनेदु ।

५.१ खँग्व: छ्यला

शोध प्रबन्ध जुइमा अथवा मेगु, छुं नं च्वयेगु ज्या, न्ह्यागु च्व:सां दकले त:धंगु भूमिका म्हिती धइगु हे "खँग्व:" ख: । खँग्व:या माध्यमं हे धायेत्यनागु खँ प्वंकेगु ख: । उकिं न्ह्याम्हसिके नं खँग्व: छ्यलेगु सामान्य शीप ला माहे मा: । अझ शोध प्रबन्धथें ज्व:गु उच्च बौद्धिक स्तरयागु च्वसुइ थुकिया भूमिका ला झन हे त:धं जुइगु स्वभाविक हे जुल ।

शोध प्रबन्ध धइगु भावावेशय् वया च्वइगु साहित्य मखु । थुकी अनुसन्धाताया भाषाय् विशेष दखल दु धका: खँग्व:यात विभिन्नकथं छ्यला: थ:गु शीप क्यनेगु थाय् मखु । छगू हे अर्थय् छथाय् छगू खँग्व: छ्यला: मेथासय् मेगु हे खँग्व: छ्यला: नं क्यनेगु बांमला: । सामान्यतया खँग्व: छ्यलेबलय् अ:पुगु हे खँग्व: छ्यलेमा: ।गनयां मदुगु थाकु-थाकुगु खँग्व: माला: छ्यलेमज्यू । निगू-निगू अर्थ लुइगु, स्पष्ट अर्थ पिमज्व:गु खँग्व:त छ्यले हे मज्यू । प्राविधिक खँग्व: छ्यलेबलय् पायछि थासय् मलाइ धका: तस्रकं होस याना: जक छ्यलेगु बांला:।

५.२ संक्षेपीकरण खँग्व:या छ्यला

शोध प्रबन्ध च्वयाययं थाय्थासय् संक्षेपीकरण खँग्व:त छ्यले मालेफु । फयांफछि संक्षेपीकरण खँग्व: मछ्यलेगु । छ्यले हे मा:थाय् नं तसकं चलन चल्ती वगु जक छ्यलेगु, गथे H.M.G., S.A.A.R.C. (सार्क) थें ज्व:गु छगू खँग्व:या रुप कायेधुंकूगु संक्षेपीकरण खँग्व: जक छ्यलेगु बांला: ।

५.३ सर्वनामया छ्यला

छ, छिपिं, जि, जिपिं व, इपिं पुरुषवाचक सर्वनाम ख: । शोध प्रबन्धय् छ, छिपिं, जि, जिपिं सर्वनाम खँग्व: छ्यला च्वइमखु । न्ह्याबलें थ्व, व, इपिं सर्वनाम जक छयलेगु याइ । सारांशत प्रथम पुरुषं, द्वितीय पुरुषं मच्व:से तृतीय पुरुषं च्वयेगु याइ । खला सुं छम्ह व्यक्ति शोध प्रबन्ध च्वइ । उकिं व च्व:म्हसें जि, जिं धका: प्रथम पुरुष च्वयेजीमा:गु ख: तर वहे शोध प्रबन्ध मेम्हसें ब्वन धा:सा व व्यक्ति नं जि, जिं धका: ब्वनी । उकिं न्ह्याम्हसें ब्वंसां पायछि जुइक तृतीय पुरुषं च्वयेगु या:गु ख: । छगू दसु काये- जिं गनतक तथ्यांक मुंका स्वया ज्यापुत धइपिं थ:गु संस्कृतिइ त:मिपिं ख:सां नया: त्वना: जक ध्यबा व अन्न फुकाच्वंपिं खनेदु ।

अनुसन्धान प्रबन्धय् थथे च्वइमखु । थ्वयात "आपालं तथ्यांक मुंका: स्वयेबलय् ज्यापुत धइपिं थ:गु संस्कृतिइ त:मिपिं ख:सां नया: त्वना: जक ध्यबा व अन्न फुकाच्वपिं खनेदु ।"

५.४ औपचारिक खँग्व:या छ्यला

खँग्व: छ्यलेबलय् अप्व: नायू पह क्यनेगु नं उलि पायछि मजू ! अप्व: नायूपह क्यनकि जागिरे पह खने दयेय: । अथे धका: तत:प्यंगु खँग्व: छ्यला: छा:पह नं क्यने मज्यू ! गथे शोध प्रबन्धय् वसंपोल, छलपोल, उजंदयेका बिज्यात, मनंखंकाबिज्यात, ज्यनां भपिल थुज्व:गु अप्व: नायूपह क्यनीगु, औपचारिक खँग्व:त छ्यलीमखु । गथे-जुजु महिन्द्र मल्लं दकले

न्हापां कविता च्वइबिज्याःगु खः । उकिं वसपोलयात नेपालभाषाया आदिकवि धाइ । थन 'च्वइबिज्यागु' व 'वसपोल' यानाः च्वइमखु । 'च्वइदिल' व 'वय्कयात' धकाः हे च्वइ ।

५.५ आलंकारिक खँग्वः

शोध प्रबन्ध धइगु शुद्ध साहित्य मखु । थ्व छगू प्रबन्ध खः । उकिं थुकी शब्द जाल जुइमखु, दइममखु । साहित्य जूसा लक्षणा, व्यञ्जना व आलंकारिक खँग्वः छ्यलेगु जुइ । बरु थुकी सरल, प्रत्यक्ष व अभिधात्मक शैली जुइ । शोध प्रबन्धय् विम्ब व विशिष्ट कलात्मक चमत्कार क्यनीगु खँग्वः नं छ्यली मखु ।

५.६ विशेषण, कियाविशेषण खँग्वःया छ्यला

शोध प्रबन्धय् विशेषण खँग्वः व कियाविशेषण खँग्वः फयांफछि मछ्यलेगु, छ्यले हे माःसां तसकं म्हो जक छ्यलेगु याइ ।

५.७ खँपु छ्यला

शोध प्रबन्धय् खँपु छ्यलेगुली च्वमिया बांलाक नियन्त्रण दयेमाः । थुकी सामान्यतया सरल वाक्य हे जुइ । अथे धकाः प्रत्येक खँपुइ १०/१५ खँग्वः दुगु खँपु जक जुइमाः धइगु मदु, स्थिति स्वयाः थ्वसिकं नाःहाक नं जुइफु तर स्पष्ट खँ छता छु जुइमाः धाःसा व खँपु ब्वनेसात अपुक थुइगु जुइमाः । फयांफछि मिश्र खँपु मछ्यलेगु बांलाइ ।

थ्वया विस्कं खँपु छ्यलेबलय् आदेशात्मक, उपदेशात्मक व प्रश्नार्थक मछ्यलेगु बांलाः ।

५.८ स्पष्ट खँपु

खँपु च्वयेबलय् शोध कर्ता स्पष्ट जुइक, क्वःजिक धायेगु यायेमाः । खँपु नं उकथं जूसा भन बांलाइ । ज्यापु जाति नसकं मिहेनती

थें च्वं । उकिं हे इमिसं ध्यबा नं कमाय्याये फुथें च्वं । थथे च्वयेगु पार्याछि मखु । कि मिहेनती हे धायेगु । कि व विषयलय् छुं हे मधायेगु यायेमाः ।

५.९ खँद्यां

खँद्यां दयेकेबलय् थःके बांलाक खँ स्पष्ट जुइमाः । खँद्यां धइगु छताया विषलय् जक च्वयातइ । छता विषय फुना मेगु विषय च्वयेगु जूसा हाकन मेगु खँद्यां दयेकेगु जुइ । खँद्यां ताताःहाक जुइमज्यू । अथे धकाः छगू खँपुया छगू खँद्यां जुइगु नं बाँमलाः ।

५.१० च्वज्या शैली

निबन्ध च्वयेबलय् विभिन्न शैलीं च्वयेज्यू, गथे वस्तुपरक शैली, तार्किक शैली, विश्लेषणात्मक शैली, भावपरक शैली, आत्मपरक शैली, आलङ्कारिक शैली इत्यादि । शोध प्रबन्ध च्वइबलय् शोध प्रबन्धया विषय, प्रकृति स्वयाः तार्किक शैली जुइफु, विश्लेषणात्मक शैली जुइफु । थ्व छता निश्चित खः कि प्रबन्ध धइगु वस्तुपरक शैली ला जु हे जुइ, छाय्धाःसा शोध प्रबन्ध धइगु सत्य तथ्ययात अनेक कसिइ च्वलाः लिच्वः पिकाइगु विषय जुया थ्व वस्तुपरक शैली जुइगु खः, तर गुलिं-गुलिं अनुसन्धान तर्कया आधारय् नं विश्लेषण यायेमालीगु जूसा अन तार्किक शैली नं च्वयेमाले फु । साहित्यया बाखं, प्याखं, काव्य इत्यादिया विषयलय् शोध प्रबन्ध च्वयेबलय् विश्लेषणात्मक शैलीं नं च्वयेमालेफु ।

६ सन्दर्भ ज्वल

दास, प्रभाकरलाल, '<u>उच्चस्तरीय सामाजिक अनुसन्धान</u>', सप्तरी: जयनारायण, २०५० ।

बन्धु, खेम कोइराला, '<u>अनुसन्धान परिचय</u>', काठमाण्डौं : नौलो नेपाली, २०३५ ।

बन्धु, चुडामणि, '<u>अनुसन्धान तथा प्रतिवेदन लेखन</u>' काठमाण्डौं : रत्न पुस्तक भण्डार, २०५२ ।

बन्धु, चुडामणि, '<u>अनुसन्धान प्रबन्धको रुप र शैली</u>', काठमाण्डौं : त्रिभुवन विश्वविद्यालय, २०३४ ।

भट्टराई, टीका, '<u>अनुसन्धान पद्धति</u>' विराटनगर: कान्ता भट्टराई, २०४८ ।

भण्डारी, कृष्णप्रसाद, <u>सामाजिक अनुसन्धान पद्धतिको परिचय</u>, वाराणसी : राजेश प्रकाशन, २०५६

शर्मा, मोहनराज, खगेन्द्रप्रसाद लुइटेल, '<u>शोधविधि</u>' साझा प्रकाशन, २०५२ ।

शिवाकोटी, गोपाल, तिलक चौलागाई, '<u>अनुसन्धान पद्धतिको परिचय</u>', (दोश्रो संस्करण) काठमाण्डौं: पाठ्यसामग्री पसल, २०५१ ।

Campbell, William Giles,<u>Form and Style in Thesis Writing</u>, Rabton: Maughton Mifflin Company 1954

Kothari, C.R., <u>Research Methodology Methods and Techniques</u>, New Delhi : Wishwa Prakashan, 2000

Moore, Nick,<u>How to do Research</u>, London: The Libraby Association, 1983.

Sadhu, A.N. and Singh, Amarjit, <u>Research Methodology in Social Science</u>, Bombay: Himalaya Publishing House, 1980.

Tomdon, B.C., <u>Research Methodology in Social Science</u>, Allahahad: Chaitany, 1979.

Wolff, Howard K. and Prem R. Pant, <u>Social Science Research and Thesis Writing</u> (Second Edition), Kathmandu : Buddha Academic Enterprises Pvt. Ltd., 2000